

6.6 LODDE I BARENTSHAVET I 2018

6.6.1 FISKET I 2015

Tabell 1 gir en oversikt over kvoter, oppfisket kvantum og førstehåndsverdi i 2015 fordelt på de ulike fartøygruppene i fisket etter lodde i Barentshavet i 2015.

Tabell 1: Fangst og førstehåndsverdi i fisket etter lodde i Barentshavet i 2015

Fartøygrupper	Kvote (tonn)	Antall deltakende fartøy	Fangst (tonn)	Rest (tonn)	Utnyttelse (%)	Verdi (1000 kr)
Ringnot	51 471	48	52 094	- 623	101,2	119 522
Trål	8 579	8	8 490	89	99,0	18 762
Kyst	11 438	36	10 398	1 040	90,9	22 213
Forskning og forvaltning	492	8	338	154	68,7	775
Totalt	71 980	100	71 320	660	99,1 %	161 272

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 25. mai 2018.

¹Antall benyttede adganger. For kyst, forskning og undervisning – antall deltagende fartøy

Som i 2014 var norsk kvote i 2015 for liten til at det var mulig for alle fartøyene å få et økonomisk lønnsomt fiske. Det ble innført påmeldingsordning i trål- og kystgruppen, totalt 19 trålere og 120 kystfartøy meldte seg på.

Nærings- og Fiskeridepartementet videreførte kvotebytteordningen fra 2014. Ringnotgruppen fikk anledning til å bytte kvoten/restkvoten av lodde ved Grønland, Island og Jan Mayen sesongen 2014/2015 mot hele loddekvoten i Barentshavet. Som en utvidelse av ordningen ble det gitt anledning for fartøy med pelagisk tråltillatelse å bytte sin loddekvote i Barentshavet med et fast kvantum kolmule. Totalt 58 ringnotfartøy og 12 trålere byttet kvote i forbindelse med kvotebytteordningen.

Det ble foretatt loddtrekning i kystgruppen. Basert på resultatet av trekningen fikk 37 fartøy tilbud om å fiske innenfor en maksimalkvote på 300 tonn. Ved siste utseilingsdato viste det seg at mange fartøy ikke benyttet seg av plassen. Norges Sildesalgslag måtte da kontakte fartøy lengre ned på listen. Tilslutt hadde sildelaget kontaktet samtlige 120 fartøy på listen uten å finne nok fartøy til å ta opp kvoten. Det ble da i samråd med næringen bestemt å øke maksimalkvoten til 600 tonn, og innføre en ny utseilingsordning. Heller ikke nå var det nok interesse til å delta i loddefisket, noe som gjorde at det gjenstod 1 040 tonn av kystgruppens kvote da sesongen var ferdig.

6.6.2 KVOTER OG FANGST I 2018

Under den 47. sesjon i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon vurderte Norge og Russland de vitenskapelige data om loddebestanden og fastsatte TAC for lodde på 205 000 tonn for 2018 i henhold til gjeldende forvaltningsregel.

Av dette kvantumet ble det avsatt 2 500 tonn lodde til forsknings- og forvaltningsformål til hver av partene.

I henhold til etablerte fordelingsnøkler fikk Norge 120 000 tonn (60 %), mens Russland fikk 80 000 tonn (40 %) lodde, dette etter fradrag av kvoten til forskning og forvaltning. Partene ble enige om gjensidige kvoter på lodde i hverandres økonomiske soner.

Fordeling og fangst på gruppenivå er vist i tabell 2.

Tabell 2: Fangst og førstehandsverdi i fisket etter lodde i Barentshavet i 2018

Fartøygrupper	Kvotest (tonn)	Antall deltakende fartøy	Fangst (tonn)	Rest (tonn)	Utnyttelse (%)	Verdi (1000 kr)
Ringnot	87 875	70	88 983	-1 108	101,3	226 283
Trål	14 646	12	14 827	-181	101,2	35 916
Kyst	19 528	68	19 288	240	98,8	46 957
Forskning og forvaltning	452	12	363	89	80,3	849
Totalt	122 500	162	123 461	-960	100,8	310 005

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister per 25. mai 2018.

Per 8. mai 2018 har norske fartøy (inkl. forskning og forvaltning) fisket 123 461 tonn lodde. Av disse har ringnotgruppen fisket 88 983 tonn, trålgruppen 14 827 tonn og kystgruppen 19 288 tonn lodde. Norsk kvote ble overfisket med totalt 960 tonn.

Ifølge Norges Sildesalgslag sin omsetningsstatistikk var gjennomsnittsprisen på lodde til mel og olje på 2,32 kr pr kg, til sammenligning var prisen i 2015 på 1,71 kr per kg. Når det gjelder lodde til konsum var gjennomsnittsprisen i 2018 på 2,75 kr per kg, til sammenligning var prisen i 2015 på 2,60 per kg. Ca. 74 % av kvoten ble levert til konsum i 2018.

6.6.3 ÅPNING OG OVERVÅKNING AV FISKET

Fisket ble åpnet 22. januar 2018 sør for 74°N og vest for 32°Ø. Datoen ble fastsatt på bakgrunn av erfaringer om at stor lodde på dette tidspunkt hadde skilt seg fra små lodde og startet gytevandringen mot land. Det var nødvendig å fastsette en østlig grense for å sikre at det ikke ble fisket på småsild. Erfaringene fra tidligere år har vist at det periodevis i enkelte områder øst for denne grensen kan være relativt mye småsild i loddefangstene. Dersom fartøy ønsket å lete etter lodde øst for 32°Ø måtte dette være avklart med Fiskeridirektoratets Sjøtjeneste.

De første fangstene ble tatt på Nordkappbanken. Første del av sesongen var preget av en del innblanding av undermålsild i fangstene, dette gjaldt hovedsakelig i området ved Hjelmsøybanken og vest av Sørøya. Dette har ikke vært et problem ved tidligere loddefiskeri.

Siden innblanding av sild under minstemål ikke er et stengningskriterium ble fartøyene bedt om å bytte felt. Dette problemet avtok etter 25. februar.

Som tidligere år var det også innblanding av torsk i loddefangstene, spesielt vest for Sørøya. Innblandingen av torsk var imidlertid varierende og langt fra et så stort problem som i 2015 da det ble nødvendig å stenge en rekke felt. Fiskeridirektoratet var likevel nødt til å gå ut med en aktsomhetsmelding 23. februar. Som i 2015 så man at det var størst innblanding av torsk ved bruk av ringnot og minst i fangster der det var brukt pelagisk trål.

Tall fra Sjøtjenesten viser at det var registrert 110 tonn torsk og 201 tonn sild som bifangst i loddefangstene i 2018. Det ble kontrollert ca 23 % av all landet loddekvantum, kontrollene ble gjennomført av Fiskeridirektoratets Sjøtjeneste og Kystvakten. Når det gjelder feilrapportering av bifangst så er det også i 2018 utstrakt i loddefisket. Det rapporteres ofte lite eller ingen bifangst i ERS mens kvantumet på sluttseddelen ofte er mye større.

Sjøtjenesten hadde til enhver tid 2 til 4 inspektører på feltet. Inspeksjonene ble fordelt på de ulike redskapstypene og på de ulike risikoområdene der det var fiskeriaktivitet. Sjøtjenesten avsluttet kontrollaktiviteten 21. mars på Hjelmøybanken.

Siden det ikke har vært et loddefiske siden 2015 var Sjøtjenesten bekymret for at enkelte fartøy ville bruke gamle nøter. Det ble registrert 6 sprenginger av nøter mens det var inspektør om bord. Dette synes å være noe høyere enn tidligere år. Neddrepingen på disse sprengingene synes imidlertid å ha vært minimale.

6.6.4 UTVIKLINGEN I FISKET I 2018

Som i 2014 og 2015 var norsk kvote for liten til at det var mulig å fastsette en regulering som ga en rasjonell gjennomføring av fisket. Nærings- og Fiskeridepartementet bestemte derfor å videreføre kvotebytteordningen fra 2015 for ringnotgruppen og fartøy med pelagisk tråltillatelse (se pkt. 6.6.1). Ringnotgruppen fikk anledning til å bytte kvoten av lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen i sesongen 2017/2018 mot hele loddekvoten i Barentshavet. Fartøy med pelagisk tråltillatelse fikk anledning til å bytte sin loddekvote i Barentshavet med et fast kvantum kolmule. Fartøyene måtte melde inn kvotebytte til Fiskeridirektoratet innen 22. januar. Totalt 12 ringnotfartøy og 4 trålere benyttet seg av denne ordningen i 2018.

For å få oversikt over deltagelsen i fisket ble det bestemt at fartøy i trål- og kystgruppen måtte være skriftlig påmeldt til Norges Sildesalgslag innen 15. januar 2018. 14 trålere og 111 kystfartøy meldte seg på til å delta i loddefisket.

Kvoteenheten i ringnotgruppen ble i desember 2017 satt til 2,07. 12 av i alt 77 ringnottillatelser ble benyttet i kvotebytteordningen. På grunn av at en ringnottillatelse ikke ville bli brukt fant man det nødvendig å øke kvoteenheten til 2,09 den 12. februar. Ringnotgruppen fisket over kvoten med 1 108 tonn. Man ser i ettertid at overfiske per fartøy var betraktelig høyere enn beregnet når kvoteenheten ble satt.

Kvoteenheten for trålgruppen ble satt til 1,39 den 18. januar. 4 av i alt 15 påmeldte trålere benyttet seg av kvotebytteordningen. Det var ingen grunn til å foreta endringer av trålgruppens kvoteenhet i løpet av sesongen. Trålgruppens kvote ble overfisket med 181 tonn.

Siden kystfartøyene sin gruppekvote var liten og man hadde dårlig erfaring med påmelding og loddtrekning som reguleringsmodell i loddefisket for denne gruppen ble det bestemt å ha en utseilingsordning for å ha oversikt over aktiviteten i fisket. Ingen fartøy kunne gå på loddefisket uten å ha meldt utseiling til Norges Sildesalgslag. Norges Sildesalgslag administrerte utseilingen og fikk hjemmel til å fastsette utseilingsstopp dersom det ble nødvendig. Siden gruppekvoten var liten og man fryktet kappfiske, ble det bestemt å fastsette en senere åpningsdato, 19 februar, for å legge til rette for et konsumfiske.

Maksimalkvoten ble satt til 300 tonn per fartøy. Mange fartøy valgte å starte fisket da fisket åpnet. Rognmodningen gikk svært fort og det ble behov for å fastsette siste utseilingsdato for å få oversikt over antall deltakere i fisket. I samarbeid med næringen ble siste dato for utseiling satt til 6. mars. Totalt 68 fartøy hadde meldt utseiling da fristen gikk ut. Mange av disse fartøyene var da ferdig med kvoten og det ble stort trykk på refordeling allerede dagen etter at utseilingsfristen hadde gått ut. Antall utseilte fartøy sammenlignet med gruppekvoten viste imidlertid at det ikke var rom for refordeling. Sildelaget og Fiskeridirektoratet fulgte fisket tett og hadde kontakt med alle fartøyene gjennom fisket. Flåten ga tilbakemelding om at de ville utnytte hele kvoten sin. På slutten av fisket var det likevel flere fartøy som avsluttet fisket uten å fiske hele maksimalkvoten. Det var likevel ikke nok restkvote til å foreta en refordeling. Det siste fartøyet på feltet avsluttet også med restkvote. Det sto igjen 240 tonn av kystgruppens kvote da fisket var ferdig.

Det har vært et godt loddefiske fra vest av Nordkapp og sør til Malangsgrunnen. Sildelaget har meldt om store mengder lodde langs med kysten, noe som har gjort at fartøyene har måtte passe på for å ikke få for mye i nota. Barentshavlodden har imidlertid vært mindre enn lodden ved Island. Markedet har etterspurt større lodde, noe som har gjort at prisen på konsumlodde har vært relativt lavt. Siden det er et godt verdensmarked for fiskemel og fiskeolje har det vært lite forskjell på prisene til konsum og til oppmaling. Rognmodningen har også skjedd tidligere denne sesongen enn tidligere sesonger.

Trålgruppen meldte inn første fangst 15. februar, ringnot- og kystgruppen den 20. februar. Kystgruppen kom med siste innmelding 14. mars, trålgruppen 21. mars og ringnotgruppen den 22. mars.

Så langt Sjøtjenesten kjenner til, har ikke forbudet mot å fiske innenfor fjordlinjene med fartøy på 15 meter eller mer skapt problemer for avviklingen av fisket i 2018.

6.6.5 PRØVEORDNING I RINGNOT - FISKE MED TRÅL INNENFOR 12-MILA

Fiskebåt ba vinteren 2017 om at ringnotflåten skulle få anledning til å bruke trål innenfor 12 milen i loddefisket. Dette ble begrunnet med følgende:

”Fiskebåt viser videre til at en tidvis har hatt utfordringer med innblanding av torsk i loddefangstene når loddene har kommet inn på kysten. Dette er i den viktige slutfasen av sesongen når mye av fisket til konsumprodukt foregår. Fiskebåt mener at bruk av loddetrål med rist kan bidra til at en kan få løst noe av denne utfordringen. Pelagiske trålere har i dag lov til å bruke trål inn til 4 mils grensen. Notflåten kan ikke bruke trål lenger enn inntil 12 mils grensen. Fiskebåt ber om at myndighetene starter arbeidet med å endre dette slik at alle de relevante deltakerne kan få en slik mulighet.”

NFD ba Fiskeridirektoratet om å foreta en vurdering av Fiskebåts henvendelse. Fiskeridirektoratet var enig i at risiko for bifangst av torsk økte sterkt ved et kystnært loddefiske. Tradisjonelt foregår fisket etter lodde hovedsakelig med bruk av not. Ved en forsvarlig utøvelse av notfiske kan man ved problem med høy torskeinnblanding avbryte fangstoperasjonen på en slik måte at fisken overlever. Likevel ser man at ved enkelte forhold vil ikke notfiske gi mindre bifangst enn fiske med trål.

Fiskeridirektoratet ville ikke tilrå bruk av rist, fordi bruk av sorteringsristsystemet har vist seg å gi en del negative erfaringer. Fangst av lodde med relativt stort inngang i redskapen kan lett skape kapasitetsproblemer i redskapen, noe som går ut over seleksjonsegenskapene.

Fiskeridirektoratet foreslo imidlertid at det, som en prøveordning i 2018, ble åpnet for at ringnotfartøy skulle få mulighet for å tråle etter lodde innenfor 12-milen. Da under forutsetning av at Kystvakten og Fiskeridirektoratets Sjøtjeneste var tilstede under fisket, og om nødvendig stenge felt dersom det ble registrert for høy innblanding av fisk under minstemål.

Det var satt som vilkår at fartøyene måtte melde fra på forhånd til Sjøtjenesten dersom de skulle fiske med flytetrål. Melding til Sjøtjenesten skulle sendes minst 48 timer før fisket med trål innenfor 12-milen skulle startes.

Ordnningen trådte i kraft 6. mars 2018. Sjøtjenesten melder om at ingen fartøy benyttet seg av ordningen.